

HE 244/2004 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE
VUODEN 2005 TALOUSARVIOTA KOSKEVAN
HALLITUKSEN ESITYKSEN (HE 151/2004 vp)
TÄYDENTÄMISESTÄ**

Viitaten tämän esityksen yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,
että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn täydentävän esityksen hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2005.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Antti Kalliomäki*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan vuoden 2005 talousarvioesitystä (HE 151/2004 vp) täydentävä hallituksen esitys. Hallituksen esitys vuoden 2005 talousarvioksi annettiin eduskunnalle 14.9.2004 eikä valtiovarainvaliokunta ole vielä antanut siitä mietintöään.

Suomen talous on kuluvana vuonna kasvanut ennakkotietoja nopeammin. Investoinnit näyttävät käynnistyneen parin vuoden supistumisen jälkeen mutta talouskasvua pitkään ylläpitänyt kulutuksen voimakas kasvu on vaimenemassa.

Talouskehitys

Taulukko 1. Kansantalouden kehitys

	2001*	2002*	2003**	2004**	2005
Bruttokansantuote käyvin hinnoin, mrd. euroa	135,5	139,8	142,5	148	153
Bruttokansantuote, määrän muutos, %	1,1	2,3	2,0	3,2	2,8
Työttömyysaste, %	9,1	9,1	9,0	8,8	8,5
Työllisyysaste, %	67,7	67,7	67,3	67,1	67,3
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	2,6	1,6	0,9	0,2	1,8
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	5,0	5,0	4,1	4,2	4,4

Kokonaistuotannon kasvu yltänee tänä vuonna 3,2 prosenttiin ja 2,8 prosenttiin vuonna 2005. Työttömyysasteen arvioidaan alentuvan 8½ prosenttiin vuonna 2005 ja alueellisten työttömyyserojen uskotaan hieman tasoittuvan. Valtion talous painuu ensi vuonna lievästi alijäämäiseksi mutta valtionvelka suhteessa kokonaistuotantoon jatkaa alenemistaan.

Taulukko 2. Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja kansantalouden tilinpidon mukaan

	2001	2002*	2003*	2004**	2005**
	suhteutettuna bruttokansantuotteeseen, %				
Verot ja sosiaaliturvamaksut	45,8	45,8	44,8	44,4	44,4
Julkisyhteisöjen menot	49,2	50,1	51,1	50,9	50,8
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	5,2	4,3	2,1	2,0	1,8
Valtionhallinto	2,0	1,4	0,2	0,0	-0,5
Paikallishallinto	-0,4	-0,2	-0,5	-0,4	-0,3
Työläkelaitokset	3,5	3,0	2,7	2,6	2,6
Muut sosiaaliturvarahastot	0,1	0,0	-0,2	-0,2	0,1
Julkisyhteisöjen velka	43,8	42,6	45,6	44,6	43,4
Valtionvelka	45,6	42,4	44,4	43,0	41,6

Varsinaisten tulojen arviota ehdotetaan alennettavaksi nettomääräisesti 311 milj. eurolla. Tulo- ja varallisuusveron tuottoarviota ehdotetaan alennettavaksi 203 milj. eurolla, arvonlisäveron tuottoarviota 45 milj. eurolla ja autoveron tuottoarviota 94 milj. eurolla. Tupakkaveron tuottoarviota ehdotetaan korotettavaksi 32 milj. eurolla vuoden 2004 toteutuneen kehityksen perusteella.

Tuloarviot

Määrärahat ja tasapaino	<p>Talousarvioesityksen määrärahoihin ehdotetaan 24 milj. euron nettolisäystä. Budjettitalouden alijäämä kasvaa täydentävän esityksen johdosta 335 milj. eurolla. Vuoden 2005 talousarvion kattamiseksi ehdotettavan velanoton määrä nousee 530 milj. euroon.</p>
Rauhanturvaaminen	<p>Ulkoasiainministeriön pääluokassa suomalaisten rauhanturvajoukkojen ylläpitomenomomentilla 24.99.22 käyttösuunnitelmaan ehdotetaan yhteensä 11 milj. euron uudelleen kohdennuksia Bosnia-Hertsegovinassa toteutettavan ALTHEA/EUFOR -operaation ja Etiopia-Eritreassa toteutettavan YKSRJEE/UNMEE -operaation menoihin. Samalla momentin muiden määrärahojen kokonaisuutta ehdotetaan vähennettäväksi vastaavalla määrällä. Puolustusministeriön pääluokassa rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenoihin ehdotetaan 10,3 milj. euron lisämäärärahaa, joka aiheutuu Suomen osallistumisesta 185 hengen suuruisella rauhanturvajoukolla ja 26 henkilön vahvuisella erillisellä toimeenpano-osastolla EU-johtoiseen ALTHEA-operaatioon Bosnia-Hertsegovinassa.</p>
Puolustusvoimat	<p>Ulkoasiainministeriön kansainvälisten jäsenmaksujen momentille ehdotetaan 3,3 milj. euron lisäystä, joka johtuu ennakoitua suuremmasta maksuosuudesta YK:n rauhanturvaamismenoihin.</p>
Puolustusvoimat	<p>Ilmatorjuntaohjusjärjestelmä 90:n huoltoa varten ehdotetaan myönnettäväksi tilausvaltuus, josta aiheutuu menoja vuosina 2005—2009 enintään 11,2 milj. euroa.</p>
Kuntien valtionosuudet	<p>Kuntien valtionosuuksia ehdotetaan valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttumisesta johtuen lisättäväksi 12 milj. euroa. Toisaalta valtionosuuksia ehdotetaan vähennettäväksi 12 milj. euroa ennakoitua pienemmistä verotuloihin perustuvista valtionosuuksien tasauksista johtuen. Näin ollen valtionosuuksiin ehdotettava määräraha pysyy nettomääräisesti ennallaan.</p>
Etuusmenot	<p>Työttömyysturvaetuuksien kokonaismenojen arviota tarkistetaan nettomääräisesti 23,5 milj. euroa aiemmin ehdotettua suuremmaksi. Sairausvakuutuslaista ja kansaneläkelaista johtuviin menoihin esitetään nettomääräisesti 27 milj. euron vähennystä arvioiden tarkentumisen johdosta. Pitkäaikaisesti työttömien eläketukeen ehdotetaan lisäystä 3,5 milj. euroa alle 62-vuotiaille maksettavan työeläkeosuuden rahoittamiseksi.</p>
Uudet palkkausjärjestelmät	<p>Useille virastoille ehdotetaan lisämäärärahoja uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisen johdosta. Sopimuksia uusista palkkausjärjestelmistä on tehty 49 virastossa ja näiden sopimusten piirissä on 41,3 prosenttia valtion henkilöstöstä.</p>
Vaalikauden kehys	<p>Uusien palkkausjärjestelmien käyttöönotto sekä Metsähallituksen ristosubventioiden purku ovat rakenne- ja kustannustasomuutoksia, jotka nostavat kehysten tason 28 848 milj. euroon vuodelle 2005. Kehykseen kuuluvien menojen yhteissummaksi vuodelle 2005 hallitus ehdottaa 28 441 milj. euroa jolloin jakamattomaksi varaukseksi jää 406 milj. euroa. Ennakoimattomien lisäbudjettitarpeiden ohella jakamattomasta varauksesta on tarkoitus rahoittaa mm. uusissa työ- ja virkaehtosopimuksissa sovittavat palkankorotukset, jotka on</p>

tarkoitus budjetoida virastoille ja laitoksille vuoden 2005 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Kehyksen ulkopuolisiksi menoiksi vuodelle 2005 ehdotetaan 9 193 milj. euroa.

Käsiteltävänä olevien ja nyt arvioitujen tuloarviomuutosten jakaantuminen osastoittain, euroa

Osasto	Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	31 572 708 000	-310 800 000	31 261 908 000
12. Sekalaiset tulot	4 569 696 000	-683 000	4 569 013 000
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	928 345 000	935 000	929 280 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	352 390 000	-	352 390 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	37 423 139 000	-310 548 000	37 112 591 000
Nettolainanotto ja velanhallinta (mom.15.03.01)	187 405 000	334 607 000	522 012 000
Yhteensä	37 610 544 000	24 059 000	37 634 603 000

Käsiteltävänä olevien ja nyt ehdotettujen määrärahamuutosten jakaantuminen pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	97 461 000	-	97 461 000
22. Tasavallan presidentti	8 505 000	-	8 505 000
23. Valtioneuvosto	48 899 000	238 000	49 137 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	822 019 000	3 155 000	825 174 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	662 212 000	100 000	662 312 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 504 060 000	-386 000	1 503 674 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 137 411 000	11 460 000	2 148 871 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	5 565 792 000	-1 663 000	5 564 129 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	6 147 267 000	20 895 000	6 168 162 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 722 079 000	-525 000	2 721 554 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	1 760 998 000	-11 334 000	1 749 664 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	972 128 000	3 615 000	975 743 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	9 868 008 000	-6 554 000	9 861 454 000
34. Työministeriön hallinnonala	2 164 015 000	-	2 164 015 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	682 690 000	5 058 000	687 748 000
36. Valtionvelan korot	2 447 000 000	-	2 447 000 000
Yhteensä	37 610 544 000	24 059 000	37 634 603 000

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

<i>01. Tulo- ja varallisuusvero</i>		matalasta korkotasosta ja vuoden 2004 arvioitua pienemmästä kertymästä.	
Momentille arvioidaan kertyvän			
12 170 000 000 euroa.			
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.		2005 talousarvio	155 000 000
Vähennys 203 000 000 euroa talousarvioesityksen 12 373 000 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 yhteisöveroennakoiden maksuunpanoarvion alentumisesta.		2004 II lisätalousarvio	-55 000 000
		2004 talousarvio	225 000 000
		2003 tilinpäätös	216 068 569
		<i>03. Perintö- ja lahjaverot</i>	
		Momentille arvioidaan kertyvän	
2005 talousarvio	12 170 000 000	468 000 000 euroa.	
2004 III lisätalousarvio	-100 000 000	<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	
2004 talousarvio	12 210 000 000	Lisäys 19 200 000 euroa talousarvioesityksen 448 800 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 kertymätiedoista.	
2003 tilinpäätös	11 811 901 257	2005 talousarvio	468 000 000
		2004 talousarvio	459 000 000
		2003 tilinpäätös	411 290 208
<i>02. Korkotulojen lähdevero</i>			
Momentille arvioidaan kertyvän			
155 000 000 euroa.			
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.			
Vähennys 20 000 000 euroa talousarvioesityksen 175 000 000 euroon nähden aiheutuu			

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

<i>01. Arvonlisävero</i>			tuu arvonlisäveropohjan aiemmin arvioitua hitaammasta kasvusta.
Momentille arvioidaan kertyvän			
11 008 000 000 euroa.			
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	2005 talousarvio	11 008 000 000	
Vähennys 45 000 000 euroa talousarvioesityksen 11 053 000 000 euroon nähden aiheutuu	2004 I lisätalousarvio	410 000 000	
	2004 talousarvio	10 214 000 000	
	2003 tilinpäätös	10 264 105 058	

08. Valmisteverot

<i>01. Tupakkaverot</i>			tietojen perusteella arvioidusta suuremmasta kertymästä.
Momentille arvioidaan kertyvän			
570 000 000 euroa.			
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	2005 talousarvio	570 000 000	
Lisäys 32 000 000 euroa talousarvioesityksen 538 000 000 euroon nähden aiheutuu tupakkatuotteiden vuoden 2004 vero- ja kulutus-	2004 II lisätalousarvio	118 000 000	
	2004 talousarvio	452 000 000	
	2003 tilinpäätös	591 953 054	

10. Muut verot

<i>03. Autovero</i>			tuotaisiin maahan noin 35 000 kappaletta vuonna 2005.
Momentille arvioidaan kertyvän			
1 200 000 000 euroa.			
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	2005 talousarvio	1 200 000 000	
Vähennys 94 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 294 000 000 euroon nähden perustuu oletukseen, että uusia henkilöautoja myydään 138 000 kappaletta ja käytettyjä henkilöautoja	2004 III lisätalousarvio	-40 000 000	
	2004 II lisätalousarvio	-65 000 000	
	2004 I lisätalousarvio	130 000 000	
	2004 talousarvio	1 120 000 000	
	2003 tilinpäätös	1 206 651 783	

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

<p>99. <i>Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot</i> Momentille arvioidaan kertyvän 1 390 000 euroa. <i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.</p>	<p>Lisäys 52 000 euroa talousarvioesityksen 1 338 000 euroon nähden aiheutuu YK:n maksamista palkkausmenokorvauksista.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 390 000</td> </tr> <tr> <td>2004 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 119 000</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">2 414 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">2 562 950</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	1 390 000	2004 III lisätalousarvio	1 119 000	2004 talousarvio	2 414 000	2003 tilinpäätös	2 562 950
2005 talousarvio	1 390 000								
2004 III lisätalousarvio	1 119 000								
2004 talousarvio	2 414 000								
2003 tilinpäätös	2 562 950								

27. Puolustusministeriön hallinnonala

<p>99. <i>Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot</i> Momentille arvioidaan kertyvän 2 650 000 euroa. <i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan. Lisäys 973 000 euroa talousarvioesityksen 1 677 000 euroon nähden aiheutuu lähinnä rauhanturvaamistoimintaan liittyvistä uusista ALTHEA-operaation kustannusten korvauk-</p>	<p>sista sekä Suomen Kosovon rauhanturvajoukon (KFOR-operaation) kustannusten korvausten vähenemisestä.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">2 650 000</td> </tr> <tr> <td>2004 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">3 400 000</td> </tr> <tr> <td>2004 I lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">2 406 000</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 093 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">21 273 472</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	2 650 000	2004 III lisätalousarvio	3 400 000	2004 I lisätalousarvio	2 406 000	2004 talousarvio	1 093 000	2003 tilinpäätös	21 273 472
2005 talousarvio	2 650 000										
2004 III lisätalousarvio	3 400 000										
2004 I lisätalousarvio	2 406 000										
2004 talousarvio	1 093 000										
2003 tilinpäätös	21 273 472										

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

<p>99. <i>Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot</i> Momentille arvioidaan kertyvän 29 399 000 euroa.</p>	<p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan. Vähennys 1 708 000 euroa talousarvioesityksen 31 107 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon si-</p>
---	--

12.31

11

säilyvästä tulojen muutoksesta Vuosaaren sataman liikenneväylä -hankkeen ennakoitua hitaamman etenemisen johdosta.	2005 talousarvio	29 399 000
	2004 III lisätalousarvio	-3 697 000
	2004 I lisätalousarvio	318 000
	2004 talousarvio	31 150 000
	2003 tilinpäätös	5 307 974

Osasto 13 KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset
Momentille arvioidaan kertyvän
105 295 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 935 000 euroa talousarvioesityksen
104 360 000 euroon nähden aiheutuu siitä, että
Metsähallituksen voiton tuloutuksen kasvu on
18,185 milj. euroa talousarvioesityksen 17,25
milj. euron sijasta. Lisätuloutus perustuu
maanpuolustuksen ja tutkimuksen perusteella
tuloutuviin tulohin, joita vastaavat menolisä-

ykset on esitetty momenteille 27.10.21 ja
30.60.21. Opetusministeriön osalta Metsähal-
lituksen ristosubventioiden purkuun liittyviä
asioita joudutaan vielä selvittämään eikä niistä
aiheutuvia tuloja ja menolisäyksiä ole otettu
huomioon tässä täydentävässä esityksessä.

2005 talousarvio	105 295 000
2004 I lisätalousarvio	5 000 000
2004 talousarvio	83 078 000
2003 tilinpäätös	86 841 088

Osasto 15 LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta
Momentille merkitään nettotuloa
522 012 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 334 607 000 euroa talousarvioesityksen 187 405 000 euroon nähden aiheutuu tämän täydentävän esityksen tulojen ja menojen muutoksista.

Tulojen ja menojen erittely	€
Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto (netto)	530 012 000
Emissiovoitot (netto)	-
Menot	
Pääomatappiot (netto)	8 000 000
Nettotulot	522 012 000
2005 talousarvio	522 012 000
2004 III lisätalousarvio	-31 654 000
2004 II lisätalousarvio	-375 540 000
2004 I lisätalousarvio	-833 949 000
2004 talousarvio	1 273 489 000
2003 tilinpäätös	1 073 329 031

M Ä Ä R Ä R A H A T

Pääluokka 23 VALTIONEUVOSTO

02. Valtioneuvoston kanslia

<i>21. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	vonnan siirrosta valtioneuvoston kanslian vastuulle ja 120 000 euroa EU:n kemikaaliviraston perustamisesta Helsinkiin aiheutuvista valmistelumennoista vuonna 2005.
Momentille myönnetään 21 738 000 euroa.	
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	
Talousarvioesityksen 21 550 000 euroon nähden lisäys on 188 000 euroa, mistä 56 000 euroa aiheutuu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.6.2004 lukien, 12 000 euroa määrärahan siirrosta momentilta 26.90.21 rajavartiolaitoksen esikunnan kiinteistön turvallisuusjärjestelmien hankintojen ja kiinteistöval-	
	2005 talousarvio 21 738 000
	2004 III lisätalousarvio 43 000
	2004 I lisätalousarvio 82 000
	2004 talousarvio 19 901 000
	2003 tilinpäätös 21 430 000

99. Valtioneuvoston muut menot

<i>58. Avustus Tammenlehvän perinneliiton käynnistämismenoihin</i> (siirtomääräraha 3 v)	Määrärahaa saa käyttää avustuksena Tammenlehvän perinneliiton käynnistymismenojen maksamiseen.
Momentille myönnetään 50 000 euroa.	

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Veteraanipolitiikkaan liittyen perustettiin keväällä 2003 Tammenlehvän perinneliitto, jonka tarkoituksena on hoitaa ja vaalia Suomen

vuosina 1939—45 käymien sotien ja niiden veteraanien perintöä.

2005 talousarvio

50 000

Pääluokka 24 ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

21. *Ulkoasiainhallinnon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 174 875 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 110 000 euroa talousarvioesityksen 174 985 000 euroon nähden aiheutuu yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirrosta momentille 28.40.21.

2005 talousarvio	174 875 000
2004 talousarvio	172 028 000
2003 tilinpäätös	161 928 916

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

22. *Suomalaisten rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot* (arviomääräraha)

08. SRJA:n menot (ISAF-operaatio) 5 860 000
09. Varalla käynnissä olevien operaatiodien lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin sekä muihin rauhanturvamenoihin 2 669 000

Käyttösuunnitelma	€
01. YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	175 000
02. YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio)	406 000
03. Liberian rauhanturvaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	192 000
04. Suomen Kosovon rauhanturvajoukon menot (KFOR-operaatio)	24 523 000
05. Yhteiset menot	2 190 000
06. Suomen Bosnia-Hertsegovinan rauhanturvajoukon menot (ALTHEA/EUFOR-operaatio)	10 625 000

Yhteensä 46 640 000

Selvitysosa: Oheinen käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin käyttösuunnitelman.

Käyttösuunnitelmaa on talousarvioesitykseen nähden korjattu siten, että siihen on lisätty kohdat 02. YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio) Etiopia-Eritreassa toimivan rauhanturvajoukon lisätarpeiden johdosta ja 06. Suomen Bosnia-Hertsegovinan rauhanturvajoukon menot (ALTHEA/EUFOR-operaatio) syyskuussa 2004 Bosnia-Hertsegovinassa alkaneen EU-johtoiseen ALTHEA-operaatioon osallistuvan

rauhanturvajoukon ylläpitomenoja varten. Lisäksi muille käyttösuunnitelmakohdille osoitettuja määrärahoja on muutettu operaatioiden tarkentuneiden rahoitustarpeiden mukaisesti.

2005 talousarvio	46 640 000
2004 III lisätalousarvio	1 897 000
2004 I lisätalousarvio	-2 395 000
2004 talousarvio	51 971 000
2003 tilinpäätös	47 889 858

66. *Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet*
(arviomääräraha)
Momentille myönnetään 77 770 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 265 000 euroa talousarvioesityksen 74 505 000 euroon nähden aiheutuu ennakoitua suuremmasta Suomen YK-rauhanturvamaksuosuudesta sekä muista ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten tarkennuksista mm. valuuttakurssimuutosten johdosta.

2005 talousarvio	77 770 000
2004 III lisätalousarvio	10 000 000
2004 talousarvio	67 723 000
2003 tilinpäätös	62 082 567

Pääluokka 25 OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Oikeudelliset palvelut ja julkinen oikeusapu

<p>21. Oikeusaputoimistojen ja kuluttajavaltuslautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään 20 800 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.</p> <p>Vähennys 100 000 euroa talousarvioesityksen 20 900 000 euroon nähden aiheutuu siir-</p>	<p>rosta momentille 25.50.21. Lisäksi momentin nimike on muutettu talousarvioesitykseen nähden.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">20 800 000</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">20 714 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">17 826 000</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	20 800 000	2004 talousarvio	20 714 000	2003 tilinpäätös	17 826 000
2005 talousarvio	20 800 000						
2004 talousarvio	20 714 000						
2003 tilinpäätös	17 826 000						

50. Rangaistusten täytäntöönpano

<p>21. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään nettomäärärahaa 183 150 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.</p> <p>Lisäys 200 000 euroa talousarvioesityksen 182 950 000 euroon nähden aiheutuu nuoris-</p>	<p>rangaistusta koskevan lainsäädännön toimeenpanosta. Lisäyksestä 100 000 euroa on siirtoa momentilta 25.30.21.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">183 150 000</td> </tr> <tr> <td>2004 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">—</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">180 403 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">173 640 000</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	183 150 000	2004 III lisätalousarvio	—	2004 talousarvio	180 403 000	2003 tilinpäätös	173 640 000
2005 talousarvio	183 150 000								
2004 III lisätalousarvio	—								
2004 talousarvio	180 403 000								
2003 tilinpäätös	173 640 000								

Pääluokka 26 SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

<i>21. Sisäasiainministeriön toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	henkilötyövuoden 26.06.21	siirrosta	momentilta
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 781 000 euroa.	2005 talousarvio		21 781 000
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talous- arvioesityksen momentin päätösosan.	2004 talousarvio		21 786 000
Lisäys 77 000 euroa talousarvioesityksen 21 704 000 euroon nähden aiheutuu yhden	2003 tilinpäätös		20 615 000

06. Rekisterihallinto

<i>21. Rekisterihallinnon toimintamenot</i> (siirto- määräraha 2 v)	henkilötyövuoden 26.01.21.	siirrosta	momentille
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 894 000 euroa.	2005 talousarvio		27 894 000
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talous- arvioesityksen momentin päätösosan.	2004 talousarvio		27 818 000
Vähennys 77 000 euroa talousarvioesityksen 27 971 000 euroon nähden aiheutuu yhden	2003 tilinpäätös		24 386 000

75. Poliisitoimi

<i>21. Poliisitoimen toimintamenot</i> (siirtomää- räraha 2 v)	van virkaehtosopimuksen vaikutuksesta vuon- na 2005.		
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 556 955 000 euroa.	2005 talousarvio		556 955 000
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talous- arvioesityksen momentin päätösosan.	2004 III lisätalousarvio		900 000
Lisäys 750 000 euroa talousarvioesityksen 556 205 000 euroon nähden aiheutuu tarkenta-	2004 I lisätalousarvio		300 000
	2004 talousarvio		553 089 000
	2003 tilinpäätös		532 221 000

90. Rajavartiolaitos

21. *Rajavartiolaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 189 110 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 189 155 000 euroon nähden on 45 000 euroa, mistä 12 000 euroa aiheutuu rajavartiolaitoksen esikunnan

kiinteistön turvallisuusjärjestelmien hankintojen ja kiinteistövalvonnan kustannusten siirrostä momentille 23.02.21 ja 33 000 euroa yhden henkilötyövuoden palkkausmenojen siirrostä momentille 35.40.21.

2005 talousarvio	189 110 000
2004 talousarvio	191 092 000
2003 tilinpäätös	185 743 000

97. Avustukset kunnille

31. *Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 156 762 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 157 853 000 euroon nähden on 1 091 000 euroa, mistä 709 600 euroa aiheutuu kuntien verotuloihin

perustuvista valtionosuuksien tasauksista, joiden lopulliset laskelmat olivat käytettävissä vasta talousarvioesityksen antamisen jälkeen ja 381 400 euroa yleisen valtionosuuden keskimääräisen euromäärän tarkentumisesta.

2005 talousarvio	156 762 000
2004 talousarvio	162 471 000
2003 tilinpäätös	165 119 511

98. Alueiden kehittäminen

61. *Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin* (arviomääräraha)

Vuonna 2005 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 139 134 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Myöntämisvaltuuden vähennys 60 000 eurolla talousarvioesityksen 139 194 000 euroon nähden aiheutuu tavoite 2 -ohjelmien suoritusvarauksen teknisen avun osuuden poistamisesta.

2005 talousarvio	126 426 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	135 354 000
2003 tilinpäätös	107 064 551

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta* (arviomääräraha)

Vuonna 2005 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 38 896 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Myöntämisvaltuuden lisäys 2 986 000 eurolla talousarvioesityksen 35 910 000 euroon nähden aiheutuu tavoite 2 -ohjelmien teknisen avun tarkentumisesta sekä Interreg III B ja C -ohjelmien ja Interact -ohjelman toteutusaikataulun tarkentumisesta sisältäen vähennyksenä 26 000 euroa tavoite 2 -ohjelmien osalta sekä lisäyksenä 1 549 000 euroa Interreg III B -ohjelman, 1 400 000 euroa Interreg III C -ohjelman ja 63 000 euroa Interact -ohjelman osalta.

2005 talousarvio	29 402 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	27 845 000
2003 tilinpäätös	23 088 338

63. *Kainuun kehittämisraha* (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää enintään 35 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen. Momentille nettoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Määräraha budjetoidaan suoriteperusteella siltä osin kuin määrarahasta maksetaan kulutuserustetta. Muilta osin määräraha budjetoidaan maksuperusteella.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan viidenneksi kappaleeksi ja päätösoosan toinen kappale talousarvioesityksen momentin päätösoosan kuudenneksi kappaleeksi.

2005 talousarvio	44 595 000
------------------	------------

Pääluokka 27 PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Pääluokan perustelujen selvitysosan valtuuksia koskeva yhteenvertotaulukko korvataan oheisella taulukolla:

Puolustusministeriön hallinnonalan valtuusyhteenvedo (milj. euroa)

	2005	2006	2007	2008	2009—	Valtuuden käytöstä aiheutuvat kaikki menot yhteensä ¹⁾
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	482	385	264	183	25	1 338
Vuoden 2005 sitoumukset	113	146	112	67	2	441
Valtuudet yhteensä	595	531	376	250	27	1 779

¹⁾ Ei sisällä indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvia menoja.

01. Puolustusministeriö

19. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 196 684 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 334 000 euroa talousarvioesityksen 196 350 000 euroon nähden aiheutuu momentille 27.30.22 myönnettyistä ALTHEA-operaa-

tion arvonlisäverollisista investointi- sekä aine- ja tarvikemenoista.

2005 talousarvio	196 684 000
2004 III lisätalousarvio	1 061 000
2004 I lisätalousarvio	26 400 000
2004 talousarvio	172 500 000
2003 tilinpäätös	190 476 380

10. Puolustusvoimat

16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää puolustusmateriaalin sekä puolustusvoimien muun kaluston ja välineistön hankkimisesta aiheutuvien menojen

maksamiseen ja hankintaan välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan, järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen. Määrarahasta saa käyttää 531 500 000 euroa aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista ja niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssi-

muutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 32 429 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Sen johdosta, että aikaisemmissa talousarvioissa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia, saa vuoden 2005 aikana tehdä sopimuksia Valmiusyhtymien varustamisen (VYV 1), Tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien hankkimisen (TVJ 2000), Ilmapuolustuksen tukeutumisen ja toimintamahdollisuuksien turvaamisen (ITTT), Merivoimien uudistamisen (MUT), Helikopterien huolto- ja tukeutumisenjärjestelmien kehittämisen (HTH), Pääkaupunkiseudun puolustuksen kehittämisen (PPK), Puolustusvoimien teknisen tutkimuksen ja tuotekehityksen (TTK) sekä Valmiusyhtymien varustamisen täydentämisen (VYV 2) tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti edellyttäen, että näistä sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä rahamääriä.

Vuonna 2005 saa tehdä merivoimien ja tiedustelun kehittämiseksi (Merivoimien ja tiedustelun kehittämisen tilausvaltuus, PVKEH 2005) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2005—2008 enintään 109 000 000 euroa. Valtuuden käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 13 200 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 37 300 000 euroa, vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 73 900 000 euroa ja vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 109 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen, kolmannen ja neljännen kappaleen.

Vuonna 2005 alkavaksi esitetyn PVKEH 2005 -tilausvaltuuden yhteismäärää esitetään pienennettäväksi 114 600 000 eurosta

109 000 000 euroon sekä vuosittaisia maksusuuksia pienennettäväksi vuoden 2005 osalta 13 500 000 eurosta 13 200 000 euroon, vuoden 2006 osalta lisättäväksi 23 300 000 eurosta 24 100 000 euroon, vuoden 2007 osalta pienennettäväksi 45 800 000 eurosta 36 600 000 euroon ja vuoden 2008 osalta lisättäväksi 32 000 000 eurosta 35 100 000 euroon. PVKEH 2005 -tilausvaltuuden kokonaismäärää pienennetään, koska hankekokonaisuus on tarkentunut puolustusvoimien yhteisen tiedustelun-, valvonnan ja johtamisen kehittämisen osalta.

Aiemmissa talousarvioissa hyväksytyissä VYV 1, HTH, PPK, TTK ja VYV 2 -tilausvaltuuksista saa tehdä talousarvioesityksen mukaisesti sopimuksia vuonna 2005. Talousarvioesitykseen nähden esitetään, että vastaavasti myös TVJ 2000, ITTT ja MUT -tilausvaltuuksista saa tehdä sopimuksia vuonna 2005. Esitettyjen tilausvaltuuksien uudistaminen ja talousarvioesityksessä uudistettujen tilausvaltuuksien menojen ajoituksen muutokset johtuvat siitä, että laskelmat ovat tarkentuneet kesän jälkeen ja näihin tilausvaltuuksiin sisältyy hankkeita, joita koskevia sopimuksia ei ole mahdollista tai tarkoituksellista tehdä vielä vuonna 2004 mm. sopimusneuvotteluista johtuen. Tilausvaltuuksilla suunniteltuihin hankintoihin sisältyy myös täydentävää varustelua sekä lisä- ja muutostöitä, joista ei ole mahdollista tehdä sopimuksia vielä tässä vaiheessa.

PVKEH 2005 -tilausvaltuuden muutoksesta johtuen muihin puolustusmateriaalihankintoihin käytettävää määrärahaa esitetään lisättäväksi 32 129 000 eurosta 32 429 000 euroon. Muutoksella ei ole vaikutusta momentin määrärahan kokonaismäärään.

Momenttiperustelujen päätösosaan tehtyjen muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2005	2006	2007	2008	2009—	Valtuuden käytöstä aiheutuvat kaikki menot yhteensä ¹⁾
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV 1)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	77 200	109 800	32 800	39 519		259 319
Vuoden 2005 sitoumukset	500	1 500				2 000
VYV 1 yhteensä	77 700	111 300	32 800	39 519		261 319
Tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien hankkiminen (TVJ 2000)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	48 535	5 000				53 535
Vuoden 2005 sitoumukset	30 000					30 000
TVJ 2000 yhteensä	78 535	5 000				83 535
Ilmapuolustuksen tukeutumisen ja toimintamahdollisuuksien turvaaminen (ITTT)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	42 911	10 300				53 211
Vuoden 2005 sitoumukset	1 800					1 800
ITTT yhteensä	44 711	10 300				55 011
Merivoimien uudistaminen (MUT)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	23 274	27 888				51 162
Vuoden 2005 sitoumukset	1 000					1 000
MUT yhteensä	24 274	27 888				52 162
Helikopterien huolto- ja tukeutumisjärjestelmien kehittäminen (HTH)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	17 093	10 265	10 519	5 324		43 201
Vuoden 2005 sitoumukset	30 000	19 000	10 000	6 280		65 280
HTH yhteensä	47 093	29 265	20 519	11 605		108 481
Pääkaupunkiseudun puolustuksen kehittäminen (PPK)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	28 600	36 700	16 000			81 300
Vuoden 2005 sitoumukset	1 000	33 200	2 500			36 700
PPK yhteensä	29 600	69 900	18 500			118 000
Puolustusvoimien tekninen tutkimus ja tuotekehitys (TTK)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	26 900	28 700	28 500			84 100
TTK yhteensä	26 900	28 700	28 500			84 100
Valmiusyhtymien varustamisen täydentäminen (VYV 2)						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	104 200	93 000	108 800	75 100		381 100
Vuoden 2005 sitoumukset	32 900	23 900	52 700	23 500		133 000
VYV 2 yhteensä	137 100	116 900	161 500	98 600		514 100

Suomen sotataloudellisen**valmiuden kehittäminen (STALVA)**

Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	33 600	33 600	33 600	33 600		134 400
STALVA yhteensä	33 600	33 600	33 600	33 600		134 400

Suomen ja Venäjän velkakonversio-**sopimukseen liittyvät hankinnat**

Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	9 300					9 300
Velkakonversiosopimus yhteensä	9 300					9 300

Hankevalmistelu ja proto 2004**(PROTO 2004)**

Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	9 500	6 300				15 800
PROTO 2004 yhteensä	9 500	6 300				15 800

Ilmavoimien hävittäjä-**torjuntakyky 2004 (IHT 2004)**

Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	2 159	12 671	31 154	26 798	14 678	87 460
IHT 2004 yhteensä	2 159	12 671	31 154	26 798	14 678	87 460

Merivoimien ja tiedustelun**kehittäminen (PVKEH 2005)**

Vuoden 2005 sitoumukset	13 200	24 100	36 600	35 100		109 000
PVKEH 2005 yhteensä	13 200	24 100	36 600	35 100		109 000

Valtuudet yhteensä	533 671	475 924	363 173	245 222	14 678	1 632 667
---------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	------------------

¹⁾ Ei sisällä indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvia menoja.

2005 talousarvio	577 129 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 I lisätalousarvio	-1 035 000
2004 talousarvio	572 600 000
2003 tilinpäätös	519 000 000

21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 309 589 000 euroa.

Vuonna 2005 saa tehdä ilmatorjuntaohjusjärjestelmä 90:n käytön edellyttämän huolto- ja ylläpitojärjestelmän toteuttamiseksi tarvittavia sopimuksia (ItOhj90 -järjestelmän huolto-tilausvaltuus) siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2005—2009 enintään 11 210 000 euroa. ItOhj90-järjestelmän huolto -tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 1 840 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 4 130 000 euroa, vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 6 420 000 euroa, vuoden 2008 loppuun mennessä enintään

8 780 000 euroa ja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 11 210 000 euroa.

ItOhj90-järjestelmän huoltosopimukseen liittyvien valuuttakurssien ja indeksien noususta aiheutuvien lisämenojen, joiden tarkkaa määrää ei ole mahdollista arvioida etukäteen, maksamiseen käytetään puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Vuoden 2004 talousarviossa puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia varten myönnetty tilausvaltuus vähenee 53 000 000 eurosta 51 300 000 euroon siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 43 300 000 euroa ja vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 51 300 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen ja kolmas kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmanneksi ja neljänneksi kappaleeksi. Nykyiset kolmas ja neljäs kappale siirtyvät momentin päätösosan viidenneksi ja kuudenneksi kappaleeksi.

leeksi. Päätösoosan neljäs kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan seitsemänneksi kappaleeksi.

Lisäys 860 000 euroa talousarvioesityksen 1 308 729 000 euroon nähden aiheutuu Metsähallituksesta annettavasta uudesta lakiesityksestä, jonka mukaan Metsähallituksen perimissä vuokrissa ryhdytään noudattamaan käypää arvoa.

ItOhj90-järjestelmä on valtakunnan ilmatorjunnan kannalta kynnysasejärjestelmä, jonka toimintakyky on turvattava kaikissa tilanteissa. Puolustusvoimien on tarkoituksenmukaista tehdä huoltosopimus samassa rytmissä muiden käyttäjien kanssa kiinteiden kustannusten ja-

kamiseksi ja vanhenemisen hallinnoimiseksi. Monivuotinen huoltosopimus on vuosittaista sopimusta kustannustehokkaampi vaihtoehto.

Vuoden 2004 talousarviossa myönnetyn tilausvaltuuden vähentäminen 1 700 000 eurolla on budjettitekninen muutos, joka liittyy ilmoitettujen tavanomaisiin työasemahankintoihin sekä tilausvaltuuden käyttöperustelujen oikeaan tulkintaan ja noudattamiseen. Vähennystä vastaava summa lisätään muihin toimintamenoihin. Tilausvaltuuden muutoksella ei ole vaikutusta momentin määrärahaan.

Momenttiperustelujen päätösosaan tehtyjen muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2005	2006	2007	2008	2009—	Valtuuden käytöstä aiheutuvat kaikki menot yhteensä
Vuoden 2003 toimintamenojen tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	14 380					14 380
Vuoden 2005 sitoumukset	620					620
Vuoden 2003 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä	15 000					15 000
Vuoden 2004 toimintamenojen tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	43 300	8 000				51 300
Vuoden 2005 sitoumukset						
Vuoden 2004 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä	43 300	8 000				51 300
KASI-järjestelmän huolto- ja ylläpito-tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset	1 200	2 469	2 468	2 428	9 868	18 433
Vuoden 2005 sitoumukset						
KASI-järjestelmän tilausvaltuus yhteensä	1 200	2 469	2 468	2 428	9 868	18 433
Vuoden 2005 toimintamenojen tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset						
Vuoden 2005 sitoumukset		42 507	8 371			50 878
Vuoden 2005 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä		42 507	8 371			50 878

ItOhj90-järjestelmän huolto -tilausvaltuus

Ennen vuotta 2005 tehdyt sitoumukset						
Vuoden 2005 sitoumukset	1 840	2 290	2 290	2 360	2 430	11 210
ItOhj90-järjestelmän huolto -tilausvaltuus yhteensä	1 840	2 290	2 290	2 360	2 430	11 210
Valtuudet yhteensä	61 340	55 266	13 129	4 788	12 298	146 821

Aiemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien käytöstä aiheutuu maksuja vuonna 2005 enintään 59 500 000 euroa.	2005 talousarvio	1 309 589 000
	2004 I lisätalousarvio	—
	2004 talousarvio	1 270 436 000
	2003 tilinpäätös	1 231 990 000

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta*22. Rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenot (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 50 475 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen, valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen ja pohjoismaisten rauhanturvakurssien menojen maksamiseen sekä Kosovossa, Afganistanissa ja Bosnia-Hertsegovinassa olevien suomalaisten rauhanturvajoukkojen ja Kyproksella olevan Suomen osaston sekä Liberiassa ja Etiopia-Eritreassa olevien suomalaisten esikuntaupseerien matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen ja Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen kehittämisohjelmasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös UNMEE-operaatiosta evakuoidun materiaalin korjaus- ja huoltomeneihin.

Käyttösuunnitelma €

01. Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 310 000
02. YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	50 000
03. YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio)	98 000
04. Liberian rauhanturvaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	36 000

05. Suomen Kosovon rauhanturvajoukon menot (KFOR-operaatio)	13 500 000
06. Yhteiset menot	1 077 000
07. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	16 000 000
08. Suomen Bosnia-Hertsegovinan rauhanturva-joukon menot (ALTHEA/EUFOR-operaatio)	10 276 000
10. SRJA:n menot (ISAF-operaatio)	5 900 000
11. UNMEE- operaatiosta evakuoidun materiaalin korjaus- ja huoltomenot	444 000
20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen sekä mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin	784 000
Yhteensä	50 475 000

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen ja toinen kappale korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen ja toisen kappaleen sekä käyttösuunnitelma talousarvioesityksen käyttösuunnitelman.

Lisäys 10 266 000 euroa talousarvioesityksen 40 209 000 euroon nähden aiheutuu valtasaltaan Suomen osallistumisesta ALTHEA-operaatioon Bosnia-Hertsegovinassa.

Käyttösuunnitelmaa on talousarvioesitykseen nähden muutettu siten, että siihen on lisätty kohdat 03. YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio) Etiopia-Eritreassa toimivan rauhanturvajoukon lisätarpeiden johdosta ja 08. Suomen Bosnia-Hertsegovinan rauhanturvajou-

kon menot (ALTHEA/EUFOR-operaatio) syyskuussa 2004 Bosnia-Hertsegovinassa alkaneeseen EU-johtoiseen ALTHEA-operaatioon osallistuvan rauhanturvajoukon kalusto- ja hallintomenoja varten. Lisäksi käyttösuunnitelmakohdan 02. YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio) määrärahaa on pienennetty 30.9.2005 tapahtuvan Suomen osaston lopettamisen johdosta. Myös käyttösuunnitelman kohdan 20. Varalla käynnissä olevien operaati-

oiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen sekä mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin määrärahaa on pienennetty.

2005 talousarvio	50 475 000
2004 III lisätalousarvio	5 321 000
2004 I lisätalousarvio	9 381 000
2004 talousarvio	43 424 000
2003 tilinpäätös	50 989 624

Pääluokka 28 VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

<p>22. <i>Valtioneuvoston tietohallintoyksikön toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v) Momentille myönnetään 6 953 000 euroa. <i>Selvitysosa</i>: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan. Vähennys 400 000 euroa talousarvioesityksen 7 353 000 euroon nähden aiheutuu valtioneuvoston yhteiskäyttöisten järjestelmien sovellus-, tietokanta- ja käyttöjärjestelmäympäristön edellyttämän uusimisen suunniteltua</p>	<p>nopeammasta aikataulusta ja vastaavien määrärahojen budjetoimisesta jo vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">6 953 000</td> </tr> <tr> <td>2004 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">400 000</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">7 352 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">7 298 000</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	6 953 000	2004 III lisätalousarvio	400 000	2004 talousarvio	7 352 000	2003 tilinpäätös	7 298 000
2005 talousarvio	6 953 000								
2004 III lisätalousarvio	400 000								
2004 talousarvio	7 352 000								
2003 tilinpäätös	7 298 000								

03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

<p>21. <i>Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v) Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 702 000 euroa. <i>Selvitysosa</i>: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.</p>	<p>Lisäys 24 000 euroa talousarvioesityksen 3 678 000 euroon nähden aiheutuu teknisestä tarkistuksesta.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">3 702 000</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">3 695 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">3 775 000</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	3 702 000	2004 talousarvio	3 695 000	2003 tilinpäätös	3 775 000
2005 talousarvio	3 702 000						
2004 talousarvio	3 695 000						
2003 tilinpäätös	3 775 000						

07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset

<p>06. <i>Ylimääräiset eläkkeet</i> (arviomääräraha) Määrärahaa saa käyttää enintään 727 000 euroa ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (75/1974) mukaisen taiteilijaeläkkeiden ja ylimääräisistä sanomalehtimieseläkkeistä annetun valtioneuvos-</p>	<p>ton päätöksen (37/1977) mukaisten sanomalehtimieseläkkeiden myöntämiseen kuitenkin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 35 ylimääräistä taiteilijaeläkettä ja 10 ylimääräistä sanomalehtimieseläkettä. Lisäksi määrärahasta saadaan käyttää</p>
--	---

enintään 9 000 euroa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämien ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan seitsemän kappaleen.

2005 talousarvio	20 350 000
2004 III lisätalousarvio	-2 000 000
2004 talousarvio	21 546 000
2003 tilinpäätös	18 976 365

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 167 007 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 1 397 000 euroa talousarvioesityksen 168 404 000 euroon nähden aiheutuu Ahvenanmaan tasoitusmaksun perusteena ole-

van tuloarvion pienenemisestä 310 548 000 eurolla tässä täydentävässä esityksessä.

2005 talousarvio	167 007 000
2004 III lisätalousarvio	169 000
2004 II lisätalousarvio	960 000
2004 I lisätalousarvio	3 277 000
2004 talousarvio	161 060 000
2003 tilinpäätös	164 789 258

40. Tullilaitos

21. Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 127 162 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 110 000 euroa talousarvioesityksen 127 052 000 euroon nähden aiheutuu yhden

henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirrosta momentilta 24.01.21.

2005 talousarvio	127 162 000
2004 III lisätalousarvio	4 800 000
2004 I lisätalousarvio	300 000
2004 talousarvio	125 967 000
2003 tilinpäätös	123 038 000

Pääluokka 29 OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Täydentävässä talousarvioesityksessä opetusministeriön hallinnonalan valtionosuudet on mitoitettu ottaen huomioon hallituksen esitys valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen jaksottaminen neljälle vuodelle (HE 181/2004), valtioneuvoston asetus valtionosuuden perusteena käytettävien opetus- ja kirjastotoimen yksikköhintojen keskimääräisistä euromääristä vuonna 2005 (880/2004), kansanopistojen, valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten ja opintokeskusten tarkistetut yksikköhinnat vuodelle 2005 sekä tarkistetut kuntien verotuloihin perustuvat valtionosuuksien tasauserät.

Valtionosuudet opetusministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

		2004		
		varsinainen talousarvio	2005 esitys	2004/2005 lisäys
29.20.30	Ammattikorkeakoulut	336 797	345 240	8 443
29.40.30	Yleissivistävä koulutus	1 727 460	1 773 912	46 452
29.60.30	Ammatillinen koulutus	417 510	429 616	12 106
29.60.31	Oppisopimuskoulutus	104 238	107 162	2 924
29.69.30	Kansalaisopistot	75 068	76 788	1 720
29.69.50	Kansanopistot	45 282	45 924	642
29.69.51	Ammatilliset erikoisoppilaitokset	17 033	17 425	392
29.69.55	Opintokeskukset	12 878	13 186	308
29.69.56	Kesäyliopistot	4 115	4 414	299
29.90.30 ja 52	Kirjastot	91 406	93 660	2 254
29.90.31 ja 52	Teatterit ja orkesterit	42 557	43 013	456
29.90.32 ja 52	Museot	16 878	18 036	1 158
29.98.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset	15 519	15 908	389
29.90.33	Kuntien kulttuuritoiminta	6 633	6 650	17
29.98.50	Kuntien liikuntatoimi	15 363	15 435	72
29.99.50	Kuntien nuorisotyö	6 024	6 100	76
Yhteensä		2 934 761	3 012 469	77 708
Arvio valtionosuuksien jakautumisesta				
Kunnat ja kuntayhtymät (77 %)		2 259 766	2 319 601	59 835
* Kunnat		1 242 871	1 275 781	32 909
* Kuntayhtymät		1 016 895	1 043 821	26 926
Yksityiset (23 %)		674 995	692 868	17 873

01. Opetusministeriö

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus opetusministeriönosalta (arviomääräraha)

Vuonna 2005 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 70 494 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesityksen 66 615 000 euroon nähden myöntämisvaltuuden lisäys on 3 879 000 euroa, mistä 3 578 000 euroa aiheutuu Equal-yhteisöaloiteohjelman osalta siirrotta momentilta 34.05.62 ja 4 000 euroa tavoite 1- ja 2 -ohjelmien hallinnonaloittaisten valtuusjakojen täsmentymisestä sekä 297 000 euroa Interreg III B -yhteisöaloiteohjelman valtuuksien budjetoinnin aikaistamisesta.

2005 talousarvio	67 129 000
2004 III lisätalousarvio	5 000 000
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	70 992 000
2003 tilinpäätös	55 548 985

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää myös kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen.

Yhden henkilötyövuoden lisäys talousarvioesitykseen nähden johtuu opetusministeriön toimitilahankkeesta vuoden 2004 kolmannen lisätalousarvion perusteluihin viitaten.

2005 talousarvio	1 500 000
2004 talousarvio	1 500 000

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

24. Harjoittelukoulujen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 70 862 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 110 000 euroa talousarvioesityksen 70 752 000 euroon nähden on tarkoitettu Åbo

Akademin Vaasan harjoittelukoulun uusien tilojen vuokrauksesta aiheutuviin kustannuksiin.

2005 talousarvio	70 862 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	70 556 000
2003 tilinpäätös	68 902 000

20. Ammattikorkeakouluopetus

30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 345 240 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 883 000 euroa talousarvioesityksen 341 357 000 euroon nähden aiheutuu pääluokkaperusteluissa mainitusta asetuksesta.

2005 talousarvio	345 240 000
2004 talousarvio	336 797 000
2003 tilinpäätös	321 012 497

40. Yleissivistävä koulutus

25. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen.

2005 talousarvio	2 649 000
2004 III lisätalousarvio	300 000
2004 talousarvio	1 899 000
2003 tilinpäätös	1 679 000

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 17 482 000 euroa talousarvioesityksen 1 756 430 000 euroon nähden aiheutuu pääluokkaperusteluissa mainitusta asetuksesta. Laskelmassa on otettu vähennyksenä huomioon 4 114 000 euroa kuntien verotuloihin perustuvien valtionosuuksien tasauserien perusteella, koska lopulliset verotulolaskelmat olivat käytettävissä vasta talousarvioesityksen antamisen jälkeen.

2005 talousarvio	1 773 912 000
2004 talousarvio	1 727 460 000
2003 tilinpäätös	1 666 110 306

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 773 912 000 euroa.

60. Ammatillinen koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 429 616 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 114 000 euroa talousarvioesityksen 429 502 000 euroon nähden aiheutuu pääluokkaperusteluissa mainitusta asetuksesta.

2005 talousarvio	429 616 000
2004 talousarvio	417 510 000
2003 tilinpäätös	388 136 737

31. *Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 107 162 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 22 000 euroa talousarvioesityksen 107 140 000 euroon nähden aiheutuu pääluokkaperusteluissa mainitusta asetuksesta.

2005 talousarvio	107 162 000
2004 talousarvio	104 238 000
2003 tilinpäätös	99 819 564

69. Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö

30. *Valtionosuus kansalaisopistojen käyttö-*
kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 76 788 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 8 000 euroa talousarvioesityksen 76 780 000 euroon nähden aiheutuu pääluokkaperusteluissa mainitusta asetuksesta.

2005 talousarvio	76 788 000
2004 talousarvio	75 068 000
2003 tilinpäätös	72 856 694

55. *Valtionosuus opintokeskusten käyttö-*
tannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 186 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 40 000 euroa talousarvioesityksen 13 226 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2005 yksikköhinnoista tehdystä opetusministeriön päätöksestä.

2005 talousarvio	13 186 000
2004 talousarvio	12 878 000
2003 tilinpäätös	12 291 999

50. *Valtionosuus kansanopistojen käyttö-*
tannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 924 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 703 000 euroa talousarvioesityksen 46 627 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2005 yksikköhinnoista tehdystä opetusministeriön päätöksestä.

2005 talousarvio	45 924 000
2004 talousarvio	45 282 000
2003 tilinpäätös	44 130 818

56. *Valtionosuus kesäyliopistojen käyttö-*
tannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 414 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 000 euroa talousarvioesityksen 4 413 000 euroon nähden aiheutuu pääluokkaperusteluissa mainitusta asetuksesta.

2005 talousarvio	4 414 000
2004 talousarvio	4 115 000
2003 tilinpäätös	3 995 670

88. Tiede

53. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen* (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja -ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kuluksien menoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan neljännen kappaleen.

2005 talousarvio	75 739 000
2004 talousarvio	75 739 000
2003 tilinpäätös	75 783 083

90. Taide ja kulttuuri

30. *Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 877 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 94 000 euroa talousarvioesityksen 31 783 000 euroon nähden aiheutuu pääluokkaperusteluissa mainitusta asetuksesta. Las-

kelmassa on otettu vähennyksenä huomioon 262 000 euroa kuntien verotuloihin perustuviin valtionosuuksien tasauserien perusteella, koska lopulliset verotulolaskelmat olivat käytettävissä vasta talousarvioesityksen antamisen jälkeen.

2005 talousarvio	31 877 000
2004 talousarvio	28 663 000
2003 tilinpäätös	28 718 000

98. Liikuntatoimi

52. *Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 897 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Määrärahan vähennys 76 000 euroa talousarvioesityksen 1 973 000 euroon nähden aiheu-

tuu vuoden 2005 yksikköhinnnoista tehdystä opetusministeriön päätöksestä.

2005 talousarvio	1 897 000
2004 talousarvio	1 925 000
2003 tilinpäätös	1 893 000

Pääluokka 30
MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. (30.14, osa ja 30.15) Maaseudun kehittäminen

<p>62. (30.14.62) <i>Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä</i> (arviomääräraha)</p> <p>Vuonna 2005 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä 54 361 000 eurolla.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen päätösosan toisen kappaleen.</p> <p>Myöntämisvaltuuden lisäys 100 000 eurolla talousarvioesityksen 54 261 000 euroon nähden aiheutuu siitä, että seurantakomiteoiden</p>	<p>ehdotusten mukaan Interreg-ohjelman vuoden 2006 myöntämisvaltuus tarvitaan jo vuonna 2005.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">84 578 000</td> </tr> <tr> <td>2004 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">—</td> </tr> <tr> <td>2004 I lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">—</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">89 792 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">50 742 991</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	84 578 000	2004 III lisätalousarvio	—	2004 I lisätalousarvio	—	2004 talousarvio	89 792 000	2003 tilinpäätös	50 742 991
2005 talousarvio	84 578 000										
2004 III lisätalousarvio	—										
2004 I lisätalousarvio	—										
2004 talousarvio	89 792 000										
2003 tilinpäätös	50 742 991										

40. (30.41 ja 30.42) Kala-, riista- ja porotalous

<p>62. (30.41.62) <i>Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen</i> (siirtomääräraha 3 v)</p> <p>Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmanneksi kappaleeksi.</p>	<p>Vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon viitaten talousarvioesityksen määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">15 200 000</td> </tr> <tr> <td>2004 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">—</td> </tr> <tr> <td>2004 I lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 000 000</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">14 289 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">14 600 000</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	15 200 000	2004 III lisätalousarvio	—	2004 I lisätalousarvio	1 000 000	2004 talousarvio	14 289 000	2003 tilinpäätös	14 600 000
2005 talousarvio	15 200 000										
2004 III lisätalousarvio	—										
2004 I lisätalousarvio	1 000 000										
2004 talousarvio	14 289 000										
2003 tilinpäätös	14 600 000										

50. (30.01, osa ja 30.51) Vesitalous

48. (30.01.48) Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

kaksivuotiseen siirtomäärärahaan nähden aiheutuu vuoden 2004 kolmannessa lisätalousarviossa tehdyistä muutoksista.

Selvitysosa: Momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Määrärahajain muuttaminen kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi talousarvioesityksen

2005 talousarvio	841 000
2004 III lisätalousarvio	4 000 000
2004 talousarvio	841 000
2003 tilinpäätös	841 000

60. (30.31 ja 30.32) Metsätalous

21. (30.32.21, 74, 76 ja 77) Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 39 121 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen päätösosan ensimmäisen kapaleen.

Lisäys 75 000 euroa talousarvioesityksen 39 046 000 euroon nähden perustuu Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien ja liiketoiminnan eriyttämiseen, jonka johdosta Metsäntutkimuslaitos maksaa ostamistaan tutkimuspalveluista Metsähallitukselle. Määrärahan lisäystä vastaavasti Metsähallituksen voiton tuloutus lisääntyy momentilla 13.05.01.

2005 talousarvio	39 121 000
2004 talousarvio	38 996 000
2003 tilinpäätös	38 174 000

(24.) (30.31.24) Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Talousarvioesityksen momentti siirretään lukuun 30.63 momentiksi 50.

41. (30.31.25) Metsäpuiden siemenhuolto (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 610 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäpuiden siemenviljelysten perustamista ja nuoruusvaiheen hoitoa varten myönnettävien valtionapujen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentti on budjetoitu talousarvioesityksessä momenttina 30.60.25. Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 300 000 euroa talousarvioesityksen 910 000 euroon nähden aiheutuu Metsähallituksen osuuden siirrosta momentille 30.63.50.

2005 talousarvio	610 000
2004 talousarvio	910 000
2003 tilinpäätös	910 000

43. (30.31.43) Eräät korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen sekä laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien äkillisten metsätuhojen kartoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää metsälaissa tarkoitetuista uhkasakolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten me-

nojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen päätösosan.

Vähennys 235 000 euroa talousarvioesityksen 285 000 euroon nähden aiheutuu Metsähallituksen osuuden siirrosta momentille 30.63.50 Iijoen ja Hossanjoen vesistön uitto-

väylätöistä aiheutuneiden vahinkojen korvauksista sekä vahinkojen arvioimisesta aiheutuvi-
na menoina.

2005 talousarvio	50 000
2004 talousarvio	285 000
2003 tilinpäätös	267 422

63. (30.33) Metsähallitus

1. Toimintaan liittyvät tasejärjestelyt

Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät eriytetään taloudellisesti liiketoiminnasta 1.1.2005 alkaen valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) edellyttämällä tavalla.

Metsähallituksen liiketoiminnan ja julkisten hallintotehtävien taloudelliseen eriyttämiseen liittyen Metsähallituksen peruspääomaa korotetaan 209,3 milj. eurolla 1 061,4 milj. euroon. Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien käytössä oleva muu oma pääoma 1.1.2005 on noin 933,8 milj. euroa. Valtioneuvosto valtuutetaan edellä olevan mukaisesti päättämään tarkemmin Metsähallituksen avaavasta taseesta 1.1.2005.

7. Julkisten hallintotehtävien rahoitus

Metsähallituksen maa- ja metsätalousministeriön toimialan julkisten hallintotehtävien hoidon rahoitus esitetään momentilla 30.63.50. Ympäristöministeriön toimialan julkisten hallintotehtävien palvelu- ja toimintatavoitteet samoin kuin tehtävien rahoittaminen esitetään luvussa 35.20.

Selvitysosa: Hallitus antoi syyskuussa 2004 eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi Metsähallituksesta (HE 154/2004 vp). Eduskuntakäsittelyn aikana ilmenneiden ongelmien takia hallitus antaa edellä mainittuun esitykseen liittyvän täydentävän esityksen.

Päätösosan kohta 1. korvaa talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösosan kohdan *1. Toimintaan liittyvät tasejärjestelyt*.

Muutokset toimintaan liittyviin tasejärjestelyihin aiheutuvat omaisuuden jaon tarkentumisesta ja siitä, että liiketoiminnalliseen omaisuuteen ei lueta edellisten tilikausien voittoa lukuunotto-
matta muun oman pääoman erää.

Päätösosan kohta 7. korvaa talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösosan kohdan *7. Julkisten hallintotehtävien palvelu- ja toimintatavoitteet ja julkisten hallintotehtävien hoitamisen rahoitus*.

Muutokset aiheutuvat Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien rahoituksen kokoamisesta maa- ja metsätalousministeriön toimialalla momentille 30.63.50.

Lisäksi lukuperustelujen selvitysosassa mainittu Metsähallituksen peruspääoman korottaminen muutetaan 209,3 milj. euroksi talousarvioesityksen 141 milj. euron sijaan. Metsähallituksen peruspääoman arvo muutetaan 1 061,4 milj. euroksi talousarvioesityksen 992,3 milj. euron sijaan.

Täydentävässä esityksessä ehdotettujen muutosten johdosta Metsähallituksen alustava avaava tase 1.1.2005 on seuraava:

TASE	Toteutunut 2003 liikelaitos yht.	Arvio 1.1.2005 ¹⁾ liikelaitos yht.	Julkiset hallinto- tehtävät	Liiketoiminta
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	0,4	0,4	0,1	0,3
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	1 938,8	1 979,7	911,4	1 068,3
Muut aineelliset hyödykkeet	59,9	57,9	22,5	35,4
Yhteensä	1 998,7	2 037,6	933,9	1 103,7
Sijoitukset	15,5	18,3	0,9	17,4
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ				
	2 014,6	2 056,3	934,9	1 121,4
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	19,5	20,4	10,7	9,7
Saamiset				
Lyhytaikaiset	25,8	25,9	0,8	25,1
Rahat ja pankkisaamiset	23,9	8,4	0,8	7,6
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ				
	69,2	54,7	12,3	42,4
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
	2 083,8	2 111,0	947,2	1 163,8
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	852,1	1 061,4	0,0	1 061,4
Muu oma pääoma	914,8	933,8	933,8	0,0
Liiketoiminnan muu oma pääoma	30,7	0,0	0,0	0,0
Yhteiskunnallinen muu oma pääoma	617,9	0,0	0,0	0,0
Kansallisomaisuuden muu oma pääoma	266,2	0,0	0,0	0,0
Julk. hall. tehtävien muu oma pääoma	0,0	933,8	933,8	0,0

Omaisuu den siirrot	0,0	0,0	0,0	0,0
Edellisten tilikausien voitto	197,3	67,1	0,0	67,1
Tilikauden voitto	70,1	0,0	0,0	0,0
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 034,3	2 062,3	933,8	1 128,5
PAKOLLISET VARAUKSET	0,1	0,1	0,0	0,1
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen	49,4	48,6	13,4	35,2
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 083,8	2 111,0	947,2	1 163,8

¹⁾ Vuoden 2005 peruspääomassa on huomioitu vuoden 2004 ensimmäisen lisätalousarvion peruspääoman alennus 0,9 milj. euroa.

Maa- ja metsätalousministeriön, jossa on otettu huomioon eduskunnan asettamat palvelu- ja muut toimintatavoitteet, alustavasti asettama Metsähallituksen liiketoiminnan tulostavoite (tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja) muutetaan 72,2 milj. euroksi talousarvioesityksen 71,3 milj. euroa sijaan ja liiketoimintakonsernin 71,6 milj. euroksi 70,7 euron sijaan. Alustava tavoite muuttuu siten, että vuoden 2005 voitosta tuloutetaan vuonna 2006 valtiolle 70,1 milj. euroa talousarvioesityksen 69,2 milj. euron sijaan. Edellä olevan johdosta tuottoprosentti peruspääomalle muuttuu 7,5 prosentiksi talousarvioesityksen 7 prosentin sijaan.

Edelleen Metsähallituksen asettama alustava liiketoiminnan liikevaihtotavoite muuttuu 236,2 milj. euroksi talousarvioesityksen 235,3 milj. euron sijaan ja liiketoimintakonsernin 243,8 milj. euroksi 242,9 milj. euron sijaan.

Julkisten hallintotehtävien hoitaminen rahoitetaan valtion talousarvioesitykseen otettavalla 41,3 milj. euron määrärahalta, josta 35,3 milj. euroa on ympäristöministeriön pääluokassa (momentit 35.20.52 ja 35.20.76) ja 6,0 milj. euroa maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa (momentti 30.63.50).

Edellä olevan johdosta Metsähallituksen liiketoiminnan ja liiketoimintakonsernin tunnuslukutaulukko, Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko sekä liikelaitosten tuloutus ja rahoitus momenteittain -taulukko ovat seuraavat:

Metsähallituksen liiketoiminnan ja liiketoimintakonsernin tunnuslukutaulukko

	2003 toteutuma		2004 ennakoitu		2005 TAE	
	Liikelaitos ¹⁾	Konserni ¹⁾	Liikelaitos ¹⁾	Konserni ¹⁾	Liikelaitos ²⁾	Konserni ²⁾
Liikevaihto, milj. €	232,6	244,9	232,4	246,4	236,2	243,8
Käyttökate, %	35	33	32	31	34	33
Liikevoitto/tappio, milj. €	74,2	73,0	68,3	68,0	76,6	76,2
Tilikauden tulos, milj. €	70,1	68,6	63,5	62,9	72,2	71,6
— liikevaihdosta, %	30	28	27	26	31	29
— peruspääomasta, %	8,2	8,1	7,5	7,4	6,5	6,0
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. €	47,1	-	47,1	-	67,1	-
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,7	3,6	3,3	3,3	6,5	6,0
Investoinnit liikevaihdosta, %	12	12	16	16	9	10

30.63

41

Omavaraisuusaste, %	98	98	99	98	98	97
Taseen loppusumma, milj. €	2 084	2 094	2 180	2 200	1 164	1 186
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	1 988	2 157	1 950	2 100	1 395	1 523

1) Luvuissa mukana julkiset hallintotehtävät

2) Luvut ilman julkisia hallintotehtäviä

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko

	TAE
Toiminnan tuotot (t€)	3 709
Toiminnan erilliskustannukset (t€)	32 230
Käyttööjäämä (t€)	-28 521
— % tuotoista	-769
Osuus yhteiskustannuksista (t€)	0
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-) (t€)	-28 521
— % tuotoista	-769
Investoinnit (t€)	13 210
— % tuotoista	356
Henkilökuntamäärä (htv)	645
— josta virkamiehiä (htv)	27

Liikelaitoksen tuloutus ja rahoitus momenteittain (milj. euroa)

	2003 toteutuma	2004 ennakoitu	2005 TAE
Liikelaitoksen liiketoiminnan tuloutus tulo- momenteille			
12.28.89 Takausmaksut	-	-	0,052
13.05.01 Voiton tuloutus	47,100	47,100	67,135
Yhteensä	47,100	47,100	67,187
Julkisten hallintotehtävien määräraharahoitus			
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	-	-	6,006
30.31.24 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	5,696	5,626	-
30.31.25 Metsäpuiden siemenhuolto	0,529	0,529	-
30.31.43 Eräät korvaukset	0,235	0,235	-
MMM:n hallinnonala yhteensä	6,460	6,390	6,006
35.20.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	-	-	22,435
35.20.22 Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito	16,787	19,300	-
35.20.(74) Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt	0,585	1,050	-
35.20.76 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen	-	-	12,900
35.99.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta	0,160	-	-
35.01.21 Ympäristöministeriön toimintamenot	0,124	0,100	-
YM:n hallinnonala yhteensä	17,656	20,450	35,335
Määrärahat yhteensä	24,116	26,840	41,341

50. (30.31.24) *Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 006 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Metsähallitusta koskevan lain 6 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentti on budjetoitu talousarvioesityksessä momenttina 30.60.24. Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Hallitus antoi syyskuussa 2004 Eduskunnalle hallituksen esityksen laiksi Metsähallituksesta (HE 154/2004 vp). Uuden Metsähallituksesta annetun lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2005. Viitaten Metsähallituksesta annetun lain 7 §:ään Metsähallituksen maa- ja metsätalousministeriön toimialan julkisten hallintotehtävien rahoitus kootaan momentille 30.63.50.

Metsähallitusta koskevan lain 6 §:n perusteella Metsähallitus vastaa retkeilyalueiden, erämaa-alueiden, muiden virkistysalueiden sekä patikka- ja vesiretkeilyreittien palveluvastuun ylläpidosta ja kehittämisestä. Uittorakenteiden ylläpito mahdollistaa puutavaran vesikuljetuksen jatkuvuuden. Erävalvonta on mm. metsästys-, kalastus-, maastoliikenne-, luonnonsuojelu- ja erämaalakien valvontaa. Laillisuuden valvonnassa Metsähallitus toimii yhteistyössä poliisin ja rajavartiolaitoksen kanssa. Riistataloudellisissa hankkeissa pääpaino on metsäpeurakannan vakiinnuttamiseen tähtäävillä toimilla. Kalataloudellisista hankkeista keskeisin on kolmen pohjoisimman kunnan alueella tapahtuva paikkakuntalaisten maksutonta kalastusta tukeva kalavesien hoito sekä lupa-asioihin liittyvä neuvonta, opastus ja tiedottaminen. Metsähallituksen siemenhuol-

toon liittyviä julkisia hallintotehtäviä ovat metsäpuiden siementen hankinta Pohjois-Suomessa, siementen pitkäaikainen varastointi sekä muut siementen hankintaan ja käsittelyyn liittyvät toiminnot. Metsähallituksen uittoon liittyviä tehtäviä ovat mm. Iijoen vesistön ja Hossanjoen vanhoista uittoväylätöistä aiheutuneiden vahinkojen arvioiminen ja korvaaminen.

Talousarvioesityksen 6 071 000 euroon nähden on vähennyistä 65 000 euroa, missä on lisäksi otettu huomioon 300 000 euroa siirtona momentilta 30.60.41 siemenhuoltoon liittyvien Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien määrärahoina ja 235 000 euroa siirtona momentilta 30.60.43 Iijoen ja Hossanjoen vanhoista uittoväylätöistä aiheutuneiden vahinkojen arvioimiseen ja korvaamiseen liittyvien Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien määrärahoina ja vähennyksenä 600 000 euroa valtion talousarviossa osoitetuilla varoilla hankittujen julkisten hallintotehtävien omaisuuteen kuuluvien metsäpuiden siementen myyntituloina, joilla Metsähallitus voi rahoittaa julkisia hallintotehtäviä maa- ja metsätalousministeriön kanssa tehtävään julkisten hallintotehtävien hoitoa koskevaan sopimukseen perustuen. Talousarvioesityksessä on lisäksi määrärahan mitoituksessa otettu huomioon vähennyksenä 280 000 euroa siirtona momentille 35.20.52 (35.20.22) Pallas-Ylästunturin ja Pyhä-Luoston kansallispuiston perustamisen johdosta ja lisäyksenä 725 000 euroa Metsähallituksen liiketoiminnan ja julkisten hallintotehtävien ristisubventoinnin purkamisen aiheuttamina yleiskustannuksina.

2005 talousarvio	6 006 000
2004 talousarvio	5 626 000
2003 tilinpäätös	5 696 000

Pääluokka 31 LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Liikenne- ja viestintäministeriö

21. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 247 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon valtion televisio- ja radiorahastosta saatava rahoitus.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan toiseksi kappaleeksi.

Talousarvioesitykseen nähden momentin määräraha muutetaan nettomäärärahaksi siltä osin, että nettobudjetoinnissa otetaan huomioon valtion televisio- ja radiorahastosta televisio- ja radiotoiminnan kehittämiseen saatavat varat ja niitä vastaavat menot. Vuonna 2005 rahoituksen arvioidaan olevan ilman arvonlisäveroä 205 000 euroa.

2005 talousarvio	14 247 000
2004 talousarvio	14 239 000
2003 tilinpäätös	13 917 000

24. Tiehallinto

78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 94 900 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 5 600 000 euroa talousarvioesityksen 89 300 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyvistä keskeneräisten hankkeiden etenemisen muu-

toksista. Hankkeiden sopimusvaltuudet eivät muutu.

2005 talousarvio	94 900 000
2004 III lisätalousarvio	-10 279 000
2004 talousarvio	103 300 000
2003 tilinpäätös	12 213 527

33. Varustamoliikelaitos

2. Investointien enimmäismäärä ja investointivaltuudet tuleville vuosille

Varustamoliikelaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2005 enintään 25 milj. euroa. Lisäksi liikelaitos saa tehdä vuonna 2005 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 50 milj. euroa.

3. Lainanotto

Varustamoliikelaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 25 milj. euroa.

Selvitysosa: Päätösosan kohta 2. Investointien enimmäismäärä ja investointivaltuudet tuleville vuosille korvaa talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösosan kohdan 2.

Investoinneista aiheutuvat menot lisääntyvät 15 milj. euroa talousarvioesityksen 10 milj. euroon nähden ja investointien sopimusvaltuus nousee 45 milj. euroa talousarvioesityksen 5 milj. euroon nähden.

Päätösosan kohta 3. Lainanotto korvaa talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösosan kohdan 3.

Lainanottovaltuus nousee 15 milj. euroa talousarvioesityksen 10 milj. euroon nähden.

Muutokset talousarvioesityksen lukuperustelujen ko. kohtiin mahdollistavat talousarvioesityksen momentin 31.30.21 Merenkululaitoksen toimintamenot perustelujen selvitysosassa mainitun Varustamoliikelaitoksen toimimisen monivuotisten jäänmurto- ja ympäristönsuojelutehtävien tarjoajana.

40. Ratahallintokeskus

76. Rataverkon maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 773 000 euroa talousarvioesityksen 1 473 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyväästä Kerava—Lahti -oikoradan maa-alueiden lunastamisen loppuun saattamisesta vuoden 2004 aikana.

2005 talousarvio	700 000
2004 III lisätalousarvio	2 060 000
2004 talousarvio	1 120 000
2003 tilinpäätös	3 381 137

78. Eräät ratahankkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 102 700 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 11 800 000 euroa talousarvioesityksen 114 500 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyvistä keskeisistä hankkeiden ennakoitua nopeammasta etenemisestä. Hankkeiden sopimusvaltuudet eivät muutu.

2005 talousarvio	102 700 000
2004 III lisätalousarvio	23 500 000
2004 talousarvio	128 800 000
2003 tilinpäätös	102 770 850

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 500 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 544 000 euroa talousarvioesityksen 7 956 000 euroon nähden aiheutuu lähinnä

vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyvistä muutoksista. Palvelutaso säilyy vuoden 2004 tasolla.

2005 talousarvio	8 500 000
2004 III lisätalousarvio	535 000
2004 talousarvio	7 956 000

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

19. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 289 395 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 2 105 000 euroa talousarvioesityksen 291 500 000 euroon nähden aiheutuu pääasiassa vuoden 2004 kolmannen lisätalousarvion määrärahamuutoksista.

2005 talousarvio	289 395 000
2004 III lisätalousarvio	7 783 000
2004 II lisätalousarvio	5 500 000
2004 I lisätalousarvio	4 890 000
2004 talousarvio	278 000 000
2003 tilinpäätös	288 586 196

78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 47 200 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 2 800 000 euroa talousarvioesityksen 50 000 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyvästä hankkeen ennakoitua hitaammasta etenemisestä. Hankkeen sopimusvaltuus ei muutu.

2005 talousarvio	47 200 000
2004 III lisätalousarvio	-7 400 000
2004 talousarvio	51 000 000
2003 tilinpäätös	8 023 292

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Hallinto

21. *Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 027 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 22 906 000 euroon nähden on 121 000 euroa, mistä 60 000 euroa aiheutuu yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirrosta momentilta 32.10.24 ja 61 000 euroa yhden henkilön palkkausmenojen siirrosta momentilta 32.20.26.

2005 talousarvio	23 027 000
2004 talousarvio	22 667 000
2003 tilinpäätös	22 626 000

22. *Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 74 871 000 euroa.

Määrärahasta on varattu 1 682 000 euroa pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluihin. Vuonna 2005 osaamisen kehittämispalveluihin osallistuvilta peritään rahoitusosuus, joka on noin kuudesosa niistä erilliskustannuksista, joita palvelujen tuottamisesta aiheutuu.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesi-

tyksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen.

Lisäys 875 000 euroa talousarvioesityksen 73 996 000 euroon nähden aiheutuu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen toimeenpanon edellyttämistä tehtävistä. Näistä tehtävistä johtuva lisäresurssointitarve on vuositasolla yhteensä 45 henkilötyövuotta vuosina 2005—2007 ja 40 henkilötyövuotta vuodesta 2008 lähtien. Ehdotetulla lisämäärärahalla voidaan rahoittaa 14 henkilötyövuoden lisäys. Lisäksi mainittuihin tarkoituksiin siirretään työvoimahallinnosta em. tehtävien vaatavuustasoa vastaavat 26 henkilötyövuoden resurssit siten, että ne ovat maaseutuosastojen käytettävissä keväällä 2005. Samalla TE-keskusten yritysosastot osoittavat maaseutuosastojen käyttöön viittä henkilötyövuotta vastaavat henkilöstöresurssit esim. TE-keskusten ydinprosesseja kehittämällä.

Nykyisten säännösten mukaan TE-keskusten johtajilla on oikeus kohdentaa keskusten resurssija eri tehtäviin tarkoituksenmukaisella tavalla. Kaikkien TE-keskushallinnon osapuolten tulee tukea tämän oikeuden aktiivista käyttöä resurssitarpeiden muutosta vastaavasti.

Työvoima- ja elinkeinokeskusten johtamisedellytysten tehostamiseksi määritellään 1.7.2005 mennessä TE-keskusten ydinprosessit, niiden johtaminen ja prosessien edellyttämä resurssien jako. Saatavien kokemusten pe-

rusteella arvioidaan myöhemmin mahdollinen tarve TE-keskusten organisaatorakenteen kehittämiseksi.

Erikseen selvitetään, miten työvoimatoimistojen ja muun työvoimahallinnon sekä TE-keskusten suhde tulevaisuudessa järjestetään. Selvitys valmistellaan siten, että ratkaisut voidaan tehdä päätettäessä vuoden 2006 talousarvioesityksestä.

2005 talousarvio	74 871 000
2004 talousarvio	73 146 000
2003 tilinpäätös	70 340 000

24. Tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 264 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää edellä mainituista tehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja palkkiomenoihin, laite- ja ohjelmistohankintamenoihin sekä muihin mainituista toiminnoista aiheutuviin vastaaviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää enintään 17 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesi-

tyksen momentin päätösoosan neljännen kappaleen.

Vähennys 60 000 euroa talousarvioesityksen 6 324 000 euroon nähden aiheutuu yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirrosta momentille 32.10.21.

2005 talousarvio	6 264 000
2004 talousarvio	6 208 000
2003 tilinpäätös	4 603 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 020 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösoosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 6 900 000 euroon nähden on 120 000 euroa, mistä 90 000 euroa arvioitua suurempaan Suomen osuuteen Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) teknisen avun ja yhteistyön rahastoon sekä 30 000 euroa muihin kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja OECD:n maksuosuuksiin.

2005 talousarvio	7 020 000
2004 talousarvio	7 100 000
2003 tilinpäätös	7 162 814

20. Teknologia- ja innovaatiopolitiikka

22. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahasta saa käyttää enintään 150 000 euroa teknologian hyödyntämiseen tähtäävien uusien osakeyhtiöiden sekä kotimaisten kehitysyritysten osakepääomien merkitsemiseen. VTT saa käyttää tähän tarkoitukseen myös omistamiaan patenteja.

Selvitysosa: Päätösoosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan kolmanneksi kappaleeksi.

VTT edistää uusien, teknologiaa hyödyntävien yritysten synnyttämistä menemällä osakkaaksi ja sijoittamalla aloittaviin yrityksiin apportiomaisuutena omistamiaan patenteja sekä kehittämistyön rahoittamiseksi pääomaa. Osakkuus kehittämissyhtiöissä parantaa osaltaan kotimaista alueellista kehittämistyötä ja kansainvälisen yhteistyön hyödyntämistä.

2005 talousarvio	68 978 000
2004 talousarvio	68 799 000
2003 tilinpäätös	65 014 000

26. *Teknologian kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 509 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 61 000 euroa talousarvioesityksen 26 570 000 euroon nähden aiheutuu yhden henkilön palkkausmenojen siirrosta momentille 32.10.21.

2005 talousarvio	26 509 000
2004 talousarvio	25 274 000
2003 tilinpäätös	24 256 000

30. Yrityspolitiikka

42. *Finnvera Oyj:n korkotuet* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 320 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 920 000 euroa talousarvioesityksen 16 400 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 toisessa lisätalousarviossa tehdyistä muutoksista.

2005 talousarvio	17 320 000
2004 II lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	17 470 000
2003 tilinpäätös	20 510 367

45. *Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 455 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 700 000 euroa talousarvioesityksen 19 755 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 ensimmäisessä ja kolmannessa lisätalousarvioissa tehdyistä muutoksista.

2005 talousarvio	21 455 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 I lisätalousarvio	600 000
2004 talousarvio	18 206 000
2003 tilinpäätös	17 227 350

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta* (arviomääräraha)

Vuonna 2005 saa tehdä uusia myöntämispäätöksiä yhteensä 85 477 000 eurolla.

Vuonna 2005 osaamisen kehittämispalveluihin osallistuvilta peritään rahoitusosuus, joka on noin kuudesosa niistä erilliskustannuksista, joita palvelujen tuottamisesta aiheutuu.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin toisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kuudenneksi kappaleeksi.

Myöntämisvaltuuden vähennys 72 000 euroa talousarvioesityksen 85 549 000 euroon nähden johtuu tavoite 2 -ohjelman teknisen avun myöntämisvaltuuden hallinnonalakohtaisen jaon täsmentymisestä.

2005 talousarvio	87 898 000
2004 III lisätalousarvio	1 113 000
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	76 000 000
2003 tilinpäätös	68 463 984

40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka

21. *Kuluttajaviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Nettobudjetoitavina tuloina otetaan huomioon myös EU:lta saatavat tulot.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmanneksi kappaleeksi.

EU:lta saatavia nettobudjetoitavia tuloja arvioidaan olevan 40 000 euroa vuonna 2005.

2005 talousarvio	5 781 000
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	5 760 000
2003 tilinpäätös	5 731 000

Pääluokka 33 SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

21. *Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 34 556 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 34 214 000 euroon nähden on 342 000 euroa, mistä 40 000 euroa aiheutuu kertaluonteisena menona ja 190 000 euroa tasokorotuksena viraston siirtymässä uuteen palkkausjärjestelmään sekä 112 000 euroa hallinnonalan sisällä tehdyistä tehtävien uudelleenjärjestelyistä.

2005 talousarvio	34 556 000
2004 III lisätalousarvio	13 000
2004 talousarvio	33 720 000
2003 tilinpäätös	32 472 000

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta* (arviomääräraha)

Vuonna 2005 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 6 731 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Myöntämisvaltuuden lisäys 3 398 000 eurolla talousarvioesityksen 3 333 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 34.05.62.

2005 talousarvio	4 815 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	5 511 000
2003 tilinpäätös	2 378 911

02. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

21. *Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 630 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 22 400 000 euroon nähden on 230 000 euroa, missä on otettu

lisäyksenä huomioon 161 000 euroa kertaluonteisena menona ja 155 000 euroa tasokorotuksena viraston siirtymässä uuteen palkkausjärjestelmään sekä vähennyksenä 86 000 euroa hallinnonalan sisällä tehdyistä tehtävien uudelleenjärjestelyistä.

2005 talousarvio	22 630 000
2004 talousarvio	21 910 000
2003 tilinpäätös	21 045 000

07. Työterveyslaitos

<i>50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)</i>	nonalan sisällä tehdyistä tehtävien uudelleenjärjestelyistä.	
Momentille myönnetään 37 237 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2005 talousarvio	37 237 000
Vähennys 13 000 euroa talousarvioesityksen 37 250 000 euroon nähden aiheutuu hallin-	2004 III lisätalousarvio	-13 000
	2004 talousarvio	37 175 000
	2003 tilinpäätös	35 335 000

08. Kansanterveyslaitos

<i>21. Kansanterveyslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</i>	nonalan sisällä tehdyistä tehtävien uudelleenjärjestelyistä.	
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 857 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2005 talousarvio	33 857 000
Vähennys 13 000 euroa talousarvioesityksen 33 870 000 euroon nähden aiheutuu hallin-	2004 III lisätalousarvio	200 000
	2004 talousarvio	33 200 000
	2003 tilinpäätös	28 855 000

17. Työttömyysturva

<i>50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)</i>	<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	
Momentille myönnetään 580 000 000 euroa.	Vähennys 11 000 000 euroa talousarvioesityksen 87 000 000 euroon nähden aiheutuu palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuna tilitettävän maksun kasvusta.	
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2005 talousarvio	76 000 000
Lisäys 39 000 000 euroa talousarvioesityksen 541 000 000 euroon nähden aiheutuu ansiopäivärahamenoarvion tarkentumisesta.	2004 III lisätalousarvio	13 000 000
2005 talousarvio	2004 talousarvio	86 000 000
2004 III lisätalousarvio	2003 tilinpäätös	95 700 000
2004 talousarvio		
2003 tilinpäätös		
<i>51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha)</i>	<i>53. Valtionosuus koulutuspäivärahasta (arviomääräraha)</i>	
Momentille myönnetään 76 000 000 euroa.	Momentille myönnetään 11 000 000 euroa.	

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 500 000 euroa talousarvioesityksen 9 500 000 euroon nähden aiheutuu menoarvion tarkentumisesta.

2005 talousarvio	11 000 000
2004 III lisätalousarvio	2 500 000
2004 talousarvio	9 000 000
2003 tilinpäätös	3 612 293

54. *Valtionosuus aikuiskoulutustuesta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 18 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 6 000 000 euroa talousarvioesityksen 24 000 000 euroon nähden aiheutuu menoarvion tarkentumisesta.

2005 talousarvio	18 000 000
2004 talousarvio	20 000 000
2003 tilinpäätös	15 174 096

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 1 017 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 47 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 064 000 000 euroon nähden aiheutuu meno- ja tuloarvion tarkentumisesta.

2005 talousarvio	1 017 000 000
2004 I lisätalousarvio	1 800 000
2004 talousarvio	786 000 000
2003 tilinpäätös	727 950 412

19. Eläkevakuutus

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 418 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 900 000 euroa talousarvioesityksen 414 100 000 euroon nähden aiheutuu eläkemenoarvion ja vakuutusmaksuarvion tarkentumisesta. Lisäyksestä 1 300 000 euroa aiheutuu MYEL-maksun muutoksesta.

2005 talousarvio	418 000 000
2004 III lisätalousarvio	3 000 000
2004 talousarvio	411 000 000
2003 tilinpäätös	403 800 000

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 1 117 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 19 700 000 euroa talousarvioesityksen 1 097 300 000 euroon nähden aiheutuu meno- ja tuloarvion tarkentumisesta.

2005 talousarvio	1 117 000 000
2004 III lisätalousarvio	11 000 000
2004 talousarvio	1 097 000 000
2003 tilinpäätös	989 648 698

28. Muu toimeentuloturva

60. Pitkäaikaisesti työttömien henkilöiden eläketuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 700 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 9 200 000 euroon nähden on 3 500 000 euroa, missä on otettu lisäyksenä huomioon 4 000 000 euroa momentilta rahoitettavasta alle 62-vuotiaille maksettavasta työeläkeosuudesta ja vähennyksenä 500 000 menoarvion tarkentumisesta.

2005 talousarvio

12 700 000

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 513 200 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 3 529 400 000 euroon nähden on 16 200 000 euroa, missä on otettu vähennyksenä huomioon 9 900 000 euroa valtion ja kuntien välisen lakisääteisen kustannustenjaon tarkistuksen jaksotuksen muuttumisesta ja 6 800 000 euroa vuoden 2003 lopullisten verotietojen valmistumisesta johtuvista valtionosuuksien tasausten muutoksista sekä lisäyksenä 500 000 euroa lopullisten työssäkäynti- ja sairastavuuskerrointen valmistumisesta johtuvista muutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta siten, että valtion ja kuntien välinen lakisääteinen kustannustenjaon tarkistus jaksotetaan neljälle vuodelle vuodesta 2005 alkaen siten, että arviolta 370 000 000 euron suuruisesta tarkistuksesta maksetaan 63 000 000 euroa vuosina 2005—2007 kunakin vuonna ja loppuosa vuonna 2008.

Talousarvioesityksen momentin selvitysosan 10. kappaleen mukaisesti määrärahan mi-

toituksessa on otettu lisäyksenä huomioon kustannustason nousu. Kustannustenjaon tarkistuksen jaksotuksen muuttamiseen liittyen määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 83 253 000 euroa kustannustason nousun johdosta talousarvioesityksen 83 461 000 euron asemesta.

Talousarvioesityksen momentin selvitysosan 11. kappaleen mukaisesti luvun 26.97 perusteluihin viitaten määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon verotuloihin perustuvat valtionosuuksien tasauslisät ja vähennyksenä verotuloihin perustuvat tasausvähennykset. Vuoden 2003 lopullisiin verotietoihin perustuen määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 26 990 000 euroa vuoteen 2004 verrattuna talousarvioesityksen 20 249 000 euron asemesta.

Talousarvioesityksen momentin selvitysosan 13. kappaleen mukaisesti sosiaalihuollon ikäryhmittäiset laskennalliset kustannukset kunnan asukasta kohti vuonna 2005 ovat seuraavat:

	Talousarvio- esitys €	Täydentävä esitys €
0—6-vuotiaat	4 532,41	4 520,79
7—64-vuotiaat	320,30	319,47
65—74-vuotiaat	592,40	590,85
75—84-vuotiaat	3 618,73	3 609,29
85 vuotta täyttäneet	10 110,22	10 083,84

Työttömien lukumäärän mukaan määräytyvät laskennalliset kustannukset kunnan työtöntä kohden ovat 402,69 euroa ja työttömyysasteen mukaan määräytyvät laskennalliset kustannukset kunnan asukasta kohden 36,76 euroa talousarvioesityksen momentin selvitysosan 14. kappaleessa mainittujen 403,75 euron ja 36,86 euron asemesta.

Talousarvioesityksen momentin selvitysosan 15. kappaleen mukaan terveydenhuollon ikäryhmittäiset laskennalliset kustannukset kunnan asukasta kohti vuonna 2005 ovat seuraavat:

	Talousarvio- esitys €	Täydentävä esitys €
0—6-vuotiaat	555,55	554,10
7—64-vuotiaat	631,90	630,24
65—74-vuotiaat	1 497,35	1 493,43
75—84-vuotiaat	2 887,93	2 880,37
85 vuotta täyttäneet	5 013,64	5 000,50

Sairastavuuden mukaan määräytyvät laskennalliset kustannukset kunnan asukasta kohden ovat 272,52 euroa talousarvioesityksen momentin selvitysosan 16. kappaleessa mainitun 273,24 euron asemesta.

Kunnan omarahoitusosuus on 1 533,56 euroa kunnan asukasta kohden vuonna 2005 talousarvioesityksen momentin selvitysosan viimeisessä kappaleessa mainitun 1 537,28 euron asemesta.

2005 talousarvio	3 513 200 000
2004 talousarvio	3 319 040 000
2003 tilinpäätös	2 855 151 561

57. Lomatoiminta

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 192 500 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 5 500 000 euroa talousarvioesityksen 187 000 000 euroon nähden aiheutuu menoarvion tarkentumisesta.

Määrärahan mitoitus perustuu vuotta 2003 koskeviin toteutumätietoihin ja niiden perusteella tehtyihin arvioihin vuosina 2004—2005 talousarvioesityksen momentin selvitysosan

toisessa kappaleessa mainittujen vuoden 2002 ja vuosien 2003—2005 asemesta.

Tällöin määrärahasta arvioidaan käytettävän vuosilomatoimintaan 118 400 000 euroa, sijaisaputoimintaan 68 900 000 euroa ja maksulliseen lomittaja-apuun 5 200 000 euroa.

Edelleen määrärahasta arvioidaan tarvittavan 188 800 000 euroa valtion korvausten ennakoiden ja 3 700 000 euroa valtion korvausten loppuerien maksamiseen.

2005 talousarvio	192 500 000
2004 III lisätalousarvio	5 500 000
2004 talousarvio	187 000 000
2003 tilinpäätös	186 100 000

Pääluokka 34 TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha)

Vuonna 2005 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 95 551 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Myöntämisvaltuuden vähennys 6 943 000 euroa talousarvioesityksen 102 494 000 euroon nähden aiheutuu tavoite 1- ja 2 -ohjelmien teknisen avun ja Equal -yhteisöaloiteohjelman rahoituksen hallinnonalakohtaisen jaon

täsmennyksestä sisältäen lisäyksenä 8 000 euroa tavoite 2 -ohjelmien osalta ja 25 000 euroa tavoite 1 -ohjelmien osalta sekä vähennyksenä 6 976 000 euroa Equal -yhteisöaloiteohjelman osalta siirtona momenteille 29.01.62 ja 33.01.62.

2005 talousarvio	85 585 000
2004 III lisätalousarvio	-4 000 000
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	87 689 000
2003 tilinpäätös	78 574 944

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Momentilta saa maksaa myös sijoitusmenoja, jotka budjetoidaan maksatuspäätösperusteina.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan neljännen kappaleen.

2005 talousarvio	28 510 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	39 547 000
2003 tilinpäätös	15 745 297

Pääluokka 35 YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöministeriö

<p>21. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 032 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.</p> <p>Vähennys 120 000 euroa talousarvioesityksen 23 152 000 euroon nähden aiheutuu siir-</p>	<p>rosta momentille 35.20.52 Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitomenoihin.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">2005 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">23 032 000</td> </tr> <tr> <td>2004 I lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">—</td> </tr> <tr> <td>2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">23 138 000</td> </tr> <tr> <td>2003 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">22 725 000</td> </tr> </table>	2005 talousarvio	23 032 000	2004 I lisätalousarvio	—	2004 talousarvio	23 138 000	2003 tilinpäätös	22 725 000
2005 talousarvio	23 032 000								
2004 I lisätalousarvio	—								
2004 talousarvio	23 138 000								
2003 tilinpäätös	22 725 000								

20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

Selvitysosa: Ympäristöministeriö asettaa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville seuraavat luonnonsuojelutehtävien palvelu- ja muut toimintatavoitteet vuonna 2005:

Metsähallitus osallistuu luonnonsuojelun kansainvälisiin tehtäviin ja etenkin suojelualueiden hoitoon liittyvään yhteistyöhön Suomen lähialueilla. Metsähallitus jatkaa luonnonsuojeluohjelmien rahoitusohjelman ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSU) toteuttamista. Metsähallituksen metsurityövoimaa käytetään edelleen METSU-päätöksen toteuttamiseen tähtäävissä metsien ennallistamishankkeissa.

Ympäristöministeriön hallinnonalan rahoitus Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin on budjetoitu momenteille 35.20.52 ja 35.20.76.

Luonnonsuojelutehtävien hoitamisessa ja niiden rahoituksessa otetaan huomioon syyskuussa 2004 eduskunnalle annettu, vuoden 2005 alusta voimaan tulevaksi tarkoitettu esitys laiksi Metsähallituksesta (HE 154/2004 vp) sekä liikelaitoslain edellyttämät muutostarpeet luvun 30.63 perusteluissa esitetyllä tavalla. Metsähallituksen voiton tuloutukseen momentille 13.05.01 on edellä olevan johdosta sisällytetty lisäyksenä yhteensä 16 525 000 euroa. Vastaavasti on lisätty 3 625 000 euroa momentille 35.20.52 luonnonsuojelutehtävien hoitoon ja 12 900 000 euroa momentille 35.20.76 korvauksena Metsähallituksen kiinteistöjen myyntivoittojen ja maan vaihtojen käyttämisestä luonnonsuojelualueiden toteuttamiseen.

22. *Eräät luonnonsuojelun menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 095 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden kuin Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonsuojelualueiden hoidon ja opastustoiminnan menoihin. Määrärahaa saa käyttää lisäksi luonnonsuojelualueilla uudisrakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten ja rakennelmien, teiden ja tieosuuksien peruserantamisen, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen, joiden hankintahinta on yli 8 500 euroa ja taloudellinen käyttöaika yli kolme vuotta.

Määrärahaa saa käyttää lisäksi yksityismaiden luonnonsuojelualueiden merkintään ja hoitomenoihin, suurten petolintujen pesäpuiden merkitsemiseen, uhanalaisten eliölajien ja maisema-alueiden hoitoon sekä luonnonsuojelusuunnitteluun ja maa-aineslain soveltamiseen liittyvän suunnittelun menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös ennen maa-aineslain voimaantuloa syntyneiden aineidenottoaikojen kunnostamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten sekä EU:n CITES-asetuksen edellyttämän eläinten hoidon järjestämiseen.

Selvitysosa: Momentin päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Momentin nimike on muutettu talousarvioesitykseen nähden.

Vähennys 21 810 000 euroa talousarvioesityksen 23 905 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentille 35.20.52 Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitomenoihin.

2005 talousarvio	2 095 000
2004 talousarvio	20 000 000
2003 tilinpäätös	22 213 000

52. *Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 435 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön ohjauksessa toteutettaviin Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin. Määrärahaa saa käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat Metsähallituksen osallistumisesta luonnonsuojelun kansainvälisiin tehtäviin ja suojelualueiden hoitoon liittyvään yhteistyöhön Suomen lähi-alueilla. Määrärahaa saa käyttää Metsähallituksen hallinnassa olevien kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden sekä erämaa-alueiden hoitomenoihin ja opastustoiminnan menoihin. Määrärahaa saa käyttää lisäksi luonnonsuojelualueilla uudisrakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien peruserantamisen, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen samoin kuin luonnonsuojelualueilla sijaitsevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen, joiden hankintahinta on yli 8 500 euroa ja taloudellinen käyttöaika yli kolme vuotta.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen ja sen määräraha koostuu talousarvioesityksen momenteilta 35.01.21, 35.20.22 ja 35.20.(74) siirretyistä määrärahoista Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon.

Hallitus antoi eduskunnalle esityksen laiksi Metsähallituksesta (HE 154/2004 vp). Hallituksen esityksen mukaan Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä säädettäisiin lain 6 §:ssä. Tarkoituksena on, että Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoito rahoitetaan valtion talousarviossa erikseen osoitetuilla määrärahoilla. Metsähallitus hoitaisi ympäristöministeriön ohjauksessa julkisista hallintotehtävistään luonnonsuojeluun ja erämaa-alueiden hoitoon liittyviä tehtäviä.

Edellä olevan johdosta momentin selvitysosa on seuraava:

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 120 000 euroa siirtona momentilta 35.01.21, 21 810 000 euroa siirtona momentilta 35.20.22 ja 505 000 euroa siirtona momentilta 35.20.(74).

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon Metsähallituksen yhteisten kustannusten luonnonsuojelutehtäville (eli julkisille hallintotehtäville) kohdennettu osuus 2 425 000 euroa sekä Etelä-Suomen metsien toimintaohjelman mukaiseen ennallistamistyöhön tarvittava, aikaisemmin Metsähallituksen liiketoiminnasta katettu rahoitus 1 200 000 euroa luvun 30.63 perusteluihin viitaten. Vastaa tulo on budjetoitu Metsähallituksen voiton

tuloutukseen momentille 13.05.01. Lisäksi määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 280 000 euroa siirtona momentilta 30.63.50 (30.60.24) vuonna 2004 perustettujen Pallas-Yllästunturin ja Pyhä-Luoston kansallispuistojen hoidon rahoitukseen. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon myös julkisista hallintotehtävistä luonnonsuojelualueilla ja erämaa-alueilla kertyvät tulot.

Määrärahan käyttökohteita sekä kansallispuistojen ja luontokeskusten asiakaskäynnit 2003—2005

	2003	2004	2005
Valtion omistamien luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (kpl)	440	472	442
Valtion omistamien luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (ha)	1 477 000	1 488 000	1 496 000
Luonnonsuojelualuevarauksien hoito ja kunnossapito (ha)	530 000	624 000	579 000
Kansallispuistojen hoito ja ylläpito (kpl)	33	35	35
Erämaa-alueiden hoito ja kunnossapito (ha)	1 490 000	1 490 000	1 490 000
Metsien ja soiden ennallistaminen (ha)	2 330	3 300	3 300
Perinnebiotooppien hoito (ha)	1 200	1 080	1 150
Luontotyypin inventointi (ha)	224 000	200 000	200 000
Saimaan norpan reviirin seuranta (kpl)	250	250	250
Maakotkan reviirin seuranta (kpl)	350	350	400
Valkoselkätikan reviirin seuranta (kpl)	55	60	60
Polttopuuhuoltokohteen ylläpito (kpl)	955	950	1 030
Jätehuoltokohteen ylläpito (kpl)	410	410	410
Yksityismaiden luonnonsuojelualueiden merkinnän ylläpito (kpl)	2 800	3 100	3 438
Kansallispuistojen asiakaskäynnit (kpl)	1 123 000	1 000 000	1 200 000
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden asiakaskäynnit (kpl)	688 000	700 000	730 000

2005 talousarvio

22 435 000

lousarviosta ja sen määräraha budjetoitavaksi momentilla 35.20.52.

(74.) Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentti ehdotetaan poistettavaksi ta-

2004 talousarvio

505 000

2003 tilinpäätös

1 345 000

30. Asumisen edistäminen

54. <i>Asumistuki</i> (arviomääräraha)	remman nousun heijastumisesta vuoden 2005 menoihin.	
Momentille myönnetään 434 500 000 euroa.		
<i>Selvitysosa</i> : Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2005 talousarvio	434 500 000
Lisäys 5 000 000 euroa talousarvioesityksen 429 500 000 euroon nähden aiheutuu asumistukikustannusten toteutuneen, ennakoitua suu-	2004 talousarvio	428 000 000
	2003 tilinpäätös	430 000 000

40. Alueelliset ympäristökeskukset

21. <i>Alueellisten ympäristökeskusten toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	vuoden palkkausmenojen siirrosta momentilta 26.90.21.	
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 64 504 000 euroa.		
<i>Selvitysosa</i> : Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	2005 talousarvio	64 504 000
Lisäys 33 000 euroa talousarvioesityksen 64 471 000 euroon aiheutuu yhden henkilötyö-	2004 III lisätalousarvio	900 000
	2004 I lisätalousarvio	892 000
	2004 talousarvio	63 051 000
	2003 tilinpäätös	60 935 000

70. Valtion asuntorahasto

21. <i>Asuntorahaston toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	2005 talousarvio	4 583 000
Momentille myönnetään 4 583 000 euroa.	2004 III lisätalousarvio	15 000
<i>Selvitysosa</i> : Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	2004 talousarvio	4 544 000
Lisäys 25 000 euroa euroa talousarvioesityksen 4 558 000 euroon nähden aiheutuu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä.	2003 tilinpäätös	4 457 000

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

62. <i>EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta</i> (arviomääräraha)	Määrärahaa saa käyttää Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavien tavoite 1- ja 2 -ohjelmien sekä Interreg- ja Urban -yhteisöaloitteiden ja innovatiivisten toimien hankkeiden valtion rahoitusosuuden maksamiseen.
Vuonna 2005 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 11 442 000 eurolla.	

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan neljännen kappaleen.

Myöntämisvaltuuden lisäys 1 351 000 euroa talousarvioesityksen 10 091 000 euroon nähden aiheutuu Interreg III B ja III C -ohjelmien vuoden 2006 valtuuden aientamisesta vuodelle 2005 täsmentyneen toteutusaikataulun johdos-

ta sekä tavoite 2 -ohjelman teknisen avun täsmentymisestä.

2005 talousarvio	10 765 000
2004 III lisätalousarvio	—
2004 I lisätalousarvio	—
2004 talousarvio	10 060 000
2003 tilinpäätös	5 641 246